herpy

SALAMANDRAR

Cynops pyrrhogaster

Cynops pyrrhogaster är en medelstor vattensalamander på 9-13 cm från Japan med välvd, brun till svart rygg och en röd till orange buk med ett brokigt mönster av svarta fläckar och streck. Den är härdig och långlivad och tål varmare vatten än de flesta salamandrar, men trivs bäst svalt. De nyförvandlade ungarna lever på land i upp till flera år, och det är den svåraste delen av uppfödningen.

Familj: Salamandridae Engelska: Japanese Fire-bellied Newt Publicerad 16 november 2026

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**9-13 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**20-30 år**
Aktiv	**I skymningen och på natten**
Levnadssätt	**Semiakvatisk**
Biotop	**Våtmark och tempererad skog och äng**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**75 × 35 × 35 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**15-21 °C**
Temperatur, natt	**12-18 °C**
Luftfuktighet	**70-90 %**
Vatten	**Akvaterrarium** djup 20-30 cm
Vattentemperatur	**15-21 °C**
UVB	**Valfritt**
Föda	**Insekter och maskar/sniglar**
Hålls	**Parvis eller i grupp**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Larver i vatten**
Äggläggning	**I vatten**
Könsmogen	**12-36 mån.**
Ägg per säsong	**100-400**
Kläckning	**18-25 dagar**
Larvtid	**90-180 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Små vattendjur (dafnier, myggolarver)**
Yngelvård	**Ingen**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Ej listad**
EU-bilaga	**Ej listad**
IUCN	**Nära hotad (NT)**

Om arten

Cynops pyrrhogaster är en medelstor vattensalamander på 9-13 cm; enstaka djur blir upp till 15 cm. Hanarna är 8-10 cm, honorna 10-12 cm. Arten är långlivad: i fångenskap blir den typiskt 20-30 år, och enstaka djur har blivit betydligt äldre. Ryggen är chokladbrun till svart, ibland med röda fläckar längs ryggkanterna, och ryggen är välvd. Huden är sträv och kornig, öronkörtlarna bakom huvudet är tydliga, och svansen är förhållandevis spetsig. Bukssidan är röd, orange eller något där emellan, med varierande svarta markeringar i form av fläckar, block, vågiga streck eller nätmönster. Under parningstiden får hanarna slätare hud, en blåaktig eller lila glans längs svansen och ofta en tunn svansspets. Hanarna har dessutom en uppsvälld kloakregion.

Arten är uppdelad i flera lokala raser med olika färg och kroppsform, bland andra Sasayama, Atsumi, Hiroshima, Kanto och Tohoku. Vissa är genetiskt åtskilda och kan på sikt delas upp i flera arter. Utan känd fångstplats går det knappt att avgöra vilken ras ett djur tillhör. Raserna varierar i storlek (Tohokuracen är störst) och i hur mycket tid de tillbringar i vatten.

Arten förväxlas ofta med *Cynops orientalis*, som ofta säljs som den. *C. orientalis* är mindre, har slät hud, platt rygg och en rund svansspets.

Vilda djur innehåller stora mängder tetrodotoxin, ett nervgift som ska hålla fåglar och däggdjur borta. Giftet kommer nästan helt från födan, och djur som är uppfödda från ägg i fångenskap innehåller inget mätbart gift. Giftet är bara farligt om det sväljs; vid hudkontakt kan det irritera slemhinnor. Tvätta händerna före och efter kontakt med djur och vatten, och rör inte vid ögon och mun.

Utbredning och livsmiljö

Cynops pyrrhogaster är hemmahörande i Japan och finns på öarna Honshu, Shikoku och Kyushu. Den är utbredd nästan överallt i landet, och de enskilda raserna har sina egna områden: Tohoku i norra Honshu, Kanto på Tokyoslätten, Atsumi på Atsumihalvön, Sasayama i östra Chugokiområdet och Hiroshima på Kyushu, Shikoku och i Chugoku.

> **Naturlig utbredning:** Japan.

LIVSMILJÖ

C. pyrrhogaster lever i stillastående och långsamt strömmande, klart sötvatten: dammar, diken, risfält, vattenhål, små sjöar och lugna pooler i vattendrag. Snabbt strömmande vatten undviks. Bestånden lever inom ett brett temperaturområde, och djuren väljer helst svalt vatten.

Vissa bestånd är nästan rent akvatiska, medan andra tillbringar större delen av året på land och bara går i vatten för att föröka sig. Arten förökar sig på våren fram till början av juni, mest i april. På vintern gräver djuren ner sig i nedbrytande växtmaterial för att undvika frost och isbelagt vatten. De unga lever på land i ett till tre år innan de återvänder till vattnet som könsmogna djur.

Skötsel

TERRARIET

Ett par behöver ett akvarium på minst 75 liter, till exempel 75 × 35 × 35 cm. Fler djur kräver mer plats; till en grupp på fem vuxna passar omkring 90 × 45 × 60 cm. Långt och lågt är bättre än högt, eftersom djuren utnyttjar bottenytan. Akvariet ska ha ett tätt, säkert lock, eftersom salamandrar tar sig ut genom små öppningar.

Arten är aktiv, men långsam, och vill gärna ha tät beplantning med växter som trivs svalt, till exempel javamossa, hornsärv, anubias och Riccia. Lägg till rötter eller konstgjord dekoration som gömslen. Undvik lösa stenar, som kan välta och klämma djuren. Använd bar botten eller fin sand. Grus som djuren kan få i munnen kan fastna i tarmen, och det är nästan alltid dödligt.

Ett landområde är nödvändigt, även om arten kan hållas i vatten hela året. En bit flytande kork, en planterad landdel eller en bit ren frigolit ger djuren möjlighet att ta sig upp. Har landdelen ett lager fuktigt underlag kan djuren också gräva ner sig och vila.

TEMPERATUR

Vattnet ska helst vara 15-21 °C. Arten tål varmare vatten än de flesta salamandrar, men hög temperatur stressar djuren och gör dem mer mottagliga för infektioner. Om sommarens övre gräns varierar uppgifterna: på vissa ställen står högst 21-23 °C, och temperaturer från omkring 24 °C omtalas som snabbt dödliga, medan arten på andra ställen hålls och förökar sig vid 24-26 °C utan problem. Håll vattnet under 23 °C. Ställ akvariet i det kallaste rummet, till exempel i källaren, och kyl vid behov vattnet.

På vintern sänks temperaturen med 5-8 °C. Det är inte nödvändigt för att hålla djuren vid liv, och arten förökar sig också utan en kall vinter, men en sval vinter främjar fortplantningslusten tydligt och rekommenderas. Nattemperaturen får gärna ligga lite under dagtemperaturen.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Arten lever i och vid vatten, så luftfuktigheten över vattnet är inte kritisk och har inte mätts för arten. Under ett tätt lock är den hög, omkring 70-90 %. Landområdet ska vara fuktigt, så att djur som går upp på land inte torkar ut. Mossa eller fuktig bark ger skydd och fukt. Sprutning är inte nödvändig.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

VATTEN OCH VATTENKVALITET

Vattenståndet är minst 1,5 gånger längden på det största djuret, i praktiken 20-30 cm, och i större akvarier mer. Djuren kan hållas i vatten hela året när de har ett landområde. Vattnet ska vara rent, behandlat mot klor och 15-21 °C varmt.

Använd ett filter som inte ger stark ström, eftersom arten simmar dåligt i snabbt vatten. Svampfilter med luftpump är lämpliga. Undvik hängande filter på akvariets kant, eftersom öppningen är nästan omöjlig att säkra mot rymning. Byt omkring 25 % av vattnet varje vecka, och ta bort oätet foder.

LJUS OCH UVB

Arten är övervägande nattaktiv och kräver inget särskilt ljus. Levande växter kräver vanligt akvarieljus. UVB är inte nödvändigt, men kan ges som tillägg, så länge det finns gömslen och djupt, svalt vatten där djuren kan dra sig undan ljuset. Ljusperioden följer årstiden, med kortare dagar på vintern.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Vuxna djur är lätta att utfodra och tar många slags foder. Kosten bygger på hackade daggmaskar, svartmask, vitmask, upptinade röda mygglarver och artemia. De äter också de flesta foderinsekter. Magra strimlor av oxhjärta kan ges i mindre mängder, och det finns torrfoder för salamandrar som vissa djur tar. Mjölmask bör undvikas, eftersom skalet är svårt att smälta; nyömsade larver och puppor är i sin ordning. Foderfisk ger risk för parasiter och infektioner och rekommenderas inte.

Vuxna djur utfodras tre gånger i veckan. Ge bara så mycket som djuren äter på omkring 10 minuter, och ta bort resten. Variation är viktig. Karotenoider i fodret, till exempel kräftdjur, bevarar buken röda färg. Vitmask ger ingen färg, och röda mygglarver bara lite. Uppfödda djur utan karotenoider i födan kan få gul buk.

BETEENDE OCH HANTERING

Arten är långsam och lugn och kan hållas i par eller grupper när det finns plats och många gömslen. Djuren är aktiva på kvällen och natten. Under utfodring kan de snappa efter varandra, så ge föda på flera ställen. Små djur kan ätas av större. Håll inte arten tillsammans med andra amfibier, eftersom många av dem avger ämnen från huden som är skadliga i ett slutet akvarium.

Djuren ska helst inte hanteras. Huden är känslig. Ha alltid ett tätt lock på, eftersom både vuxna och ungar klättrar bra.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Hanarna kan kännas igen på en uppsvälld kloakregion, och under parningstiden får de slätare hud och blåaktig eller lila glans på svansen. Honorna är större. Djuren blir könsmogna efter 1-3 år, när de unga har tillbringat tiden på land och återvänt till vattnet.

PARNING

Arten förökar sig på våren. En vinter med 5-8 °C svalare vatten främjar parningsbeteendet, men är inte nödvändig, och många djur förökar sig också vid rumstemperatur hela året. Hanarna jagar honorna, blockerar deras väg, knuffar till dem och viftar med svansen, så att doftämnen förs mot honan. Hos vissa raser lägger hanen ett bakben över honans nacke under uppvaktningen, och hos andra knuffar eller biter honan hanen. Honan tar upp hanens spermapaket.

ÄGG OCH LARVER

Honan lägger 100-400 ägg under säsongen, upp till 40 åt gången; äldre uppgifter nämner upp till 200 ägg. Äggen läggs ett i taget och viks in mellan bladen på vattenväxter. De kläcks efter omkring 20 dagar, beroende på temperaturen.

Larverna föds bäst upp åtskilda från de vuxna, som annars äter ägg och larver. De har yttre gälar och ska ha levande foder flera gånger om dagen: nykläckta artemia, vattenloppor och infusorier, senare mygglarver, små daggmaskar och vitmask.

METAMORFOS

Larverna förvandlas efter 3-6 månader; uppgifterna varierar från 3-4 till 5-6 månader. Gälarna och fenkanten försvinner, larven slutar äta under en period, och den unga salamandern lämnar vattnet. Vid förvandlingen är ungarna 25-45 mm långa, och de har ofta ett gult till rödaktigt ryggstreck. Härifrån ska de ha landlevande föda: hoppstjärtar, vitmask, bananflugor, små daggmaskar och andra pyttesmå djur. Utfodra dagligen i början, och minska gradvis.

Nyförvandlade djur är vattenskygga och kan drunkna även i mycket grunt vatten. Ge dem därför land och en låg skål med vatten, inte djupare än att de kan vada i den.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel

UPPFÖDNING AV UNGAR

De små salamandrarna är landlevande i 1-3 år. Det finns två bra sätt att föda upp dem. Enkelt och lätt att följa: ett litet terrarium med fuktigt hushållspapper, en låg vattenskål och gömslen av korkbark, döda blad eller skärvor av lerkrukor. Byt papperet ofta, och se hur mycket varje djur äter. Mer naturligt: bottenlager av kokosfiber och jord med mossa och lövströ, där du kan sätta hoppstjärtar och gråsuggor. Här är det svårare att följa det enskilda djuret, och det finns risk för mögel.

Lämplig föda är hoppstjärtar, vitmask, bananflugor, pyttesmå syrsor, små daggmaskar och upptinade röda mygglarver givna med pincett. Små daggmaskar är det bästa tillväxtfodret. Pudra syrsor med vitamin- och mineralpulver vid varje utfodring, och ge inte för många åt gången, eftersom de kan bita och stressa ungarna. Bananflugor pudras varannan eller var tredje gång. Bananflugor rymmer lätt, så använd ett tätt lock med en bit tyg under. De unga klättrar bra, och ständig klättring är ett tecken på att något är fel: för blött, för torrt, brist på gömslen eller föda.

Omkring ett år efter förvandlingen är de flesta redo att gå i vattnet, om de vänjs gradvis vid lågt vatten med många växter. Vissa djur växer snabbare än andra; sortera dem efter storlek, så att de största inte äter de minsta. Riklig utfodring förkortar den landlevande fasen.

Hälsa och vanliga misstag

Arten är härdig, men bara när temperatur och vattenkvalitet är i sin ordning. De vanligaste problemen är:

- För hög temperatur. Det ger stress, försvagat immunförsvar och sjukdom och kan bli dödligt, särskilt över 23-24 °C.
- Dålig vattenkvalitet. Oätet foder och växtrester ger svamp- och bakterieinfektioner på huden.
- Tarmstopp efter intag av grus. Använd bar botten eller fin sand.
- Drunkning av nyförvandlade ungar som är vattenskygga.
- Parasiter och infektioner från foderfisk.

Arten kan, liksom asiatiska salamandrar överlag, bära Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*), en svampsjukdom som är dödlig för många salamandrar, utan att själv visa tecken. Sätt nya djur i karantän i flera veckor, använd egna redskap för varje akvarium, och tvätta händerna mellan akvarier. Släpp aldrig ut djur eller vatten i naturen. Uppsök en veterinär med kunskap om amfibier om djur magrar, får sår eller vita beläggningar, sväller upp eller har ovanligt beteende.

Läs mer: Karantän och hygien

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.